

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V „Edinosti“ je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo v ulici Molin piccolo št. 7. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

POLITIČNO DRUŠTVO „EDINOST“.

VABILO

javni redni občni zbor političnega društva „Edinost“

ki bo

v ponedeljek 2. novembra 1903.

ob 4. uri popoldne

v dvorani „Narodnega doma“

v Sv. Ivanu

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev novega odbora.
5. Eventuelnosti.

Na obilno udeležbo vabi

ODBOR.

Avstrijski problem.

VII.

Najprvo moramo opozoriti tiskovne pogreške v večeršnjem članku. Grof Taaffe mrtev že dlje časa, je umrlo, da ni predložil svoje volilne reforme dne 10. oktobra 1903, kakor stoji v nekaterih iztisih našega omenjenega izdanka, ampak dne 10. oktobra 1893.

Po grofu Tasffe-u predlagana volilna reforma se ni segala do splošne in jednake volilne pravice. S to reformo bi se ne bil še odpravil princip zastopstva interesov, na katerega podstavi je zasnovan sedanji volilni red. Veleposestvu in skupini trgovskih in obrtnih zbornic bi tudi po Taaffe-jevi reformi ostali prihranjeni mandati. Istotako bi ostale nadalje kurije mest in kmečkih občin in število mandatov teh kurij bi se ne bilo pomnožilo. Razširila bi se bila pavalilna pravica, to je: grof Taaffe je hotel pripomoči do volilne pravice tisočem državljanov, katerim je bilo do tedaj vzkradenjeno to najvišje in najvažnejše politično pravo. Ali tudi temu razširjenju volilne pravice so bile stavljene meje, to je: stavljeni so mu bili nekateri pogoji. Grof Taaffe je hotel pripoznati volilno pravico vsem, ne glede na to, da-li plačujejo kake davke, ki so: ali stali pred sovražnikom, ali so bili podčastniki, ali morejo dokazati, da so večji čitanju in pisanju, ali pa morejo dokazati s poselsko ali delavsko knjižico, da so v stalnem delu v kakem določenem poklicu.

PODLISTEK.

Ženska tridesetih let.

Francoški spisal: Honoré de Balzac.

Poslovenil K. Z.

III.

V tridesetem letu.

»Ljubezen se ravna po vsakem stoletju. Sedaj, leta 1822 je doktrinarna. Mesto da se kaže, kakor nekdanj v dejanju, se o njej razpravlja, pogovarja ter se prinaša v pogovor na tribuno. Ženske so prišle do trojnih sredstev: najprej dvomijo o naši ljubezni ter nam odrekujejo možaost, da bi istotako ljubili, kakor one. Koketnost! Čisto izzivnanje, ki mi je je vrgla nocojnjši večer markiza v obraz. Potem se delajo jako nesrečne da vzbujajo našo naravno plemenitost in naše samoljublje. Ali ne laska to mlademu človeku, če tolaži tako imenitno nesrečnico? Sladnjič goje pravo hrepenenje po devištvu!

Jasno je torej, da volilna reforma, kakor jo je predlagal grof Taaffe, ni nikakor še idejal socialne demokracije. To pa že zato ne, ker je hotel pridržati princip zastopstva interesov, kar je nezdružljivo z zahtevo socialne demokracije in drugih demokratičnih skupin po splošnem in enakem volilnem pravu. Ali to treba priznati Taaffe-jevemu načrtu, da je težil po izdatnem razširjenju volilne pravice, da bi bil v veliko pomnožil vrste onih, ki bi mogli sodelovati na volitvah in svojim glasom vplivati na sestavo centralnega parlamenta. Izdaten korak bi bil to, za kateri se je bil odločil grof Taaffe na večer svojega življenja. Korak na potu do moderniziranja veljavnega volilnega reda za avstrijski parlament. Temu bi bila posledica ta, da bi se dunajski parlament populariziral, to je, da bi postal slika in torišče živih sil, ki delujejo v državi.

Ali zgodilo se je, kar napolnjuje žalostno stran v zgodovini ustavnega življenja v Avstriji: grof Taaffe je ponesrečil s svojim načrtom za volilno preobnovo. Radi čina, ki je bil res državniški, radi predloge, s katero je pokazal, da ima bistro oko, ki vidi v bodočnost, da mu je pogled bister za potrebe in duh sedanjih dob, in s katero je hotel nastopiti pot, po kateri jedini more priti do prave, resnične in — vspešne rešitve avstrijskega problema: radi te predloge je — padel. Na večer svojega življenja je prišel se svojo volilno preobnovo, a ta je provzročil njegov politični padec pred fizično smrtjo. Po našem uverjenju pomenja padec grofa Tasffeja, oziroma ponesrečenje njegovega načrta za volilno preobnovo nesrečo za državo. Da je vspel, bila bi — če tudi ne v polni meri — pa vsaj po velikem delu odpravljena zapreka, ki dela naš parlament nesposobnim za rešenje avstrijskega problema in ki je v tem, da je ta parlament — parlament privilegijev, narodnih, gospodarskih in socialnih. Tudi po načrtu grofa Tasffe-ja bi sestava parlamenta še vedno slonela tudi na privilegijih, ali podstava bi se mu bila razširila v toliko, da ne bi dominirali v njem privilegiranci, kakor dominirajo sedaj, in katerim na vse zadnje tudi ni zameriti toliko, ako sami nočejo pripomoči v to, da bi izgubili svoje privilegije: posamične kaste svoje stanovske, a nemško pleme svoje nacionalne privilegije.

S shoda slovenskih odvetnikov v Ljubljani.

Referat dra. Oto Karja Rybáča o justičnih razmerah v Primorju.

Kakor povsodi po slovenski domovini, tako ne moremo tudi na Primorskem mi Slovani priti v justični upravi do popolnega pripoznanja naših narodnih pravic; deloma

Gotovo je mislila, da jo smatram še za popolno novinko. Moja iskrenost postane lahko izborna spekulacija.

Toda nekega dne, ko je bil izerpil vse svoje nezaupljive misli, se je vprašal, je li markiza odkritosrčna, se-li daje tako velika bolest hliniti, in čemu neki hlini udanost? Živela je v tihi samoti in tiho je tešila svojo bôl, katero je dala komaj slutiti z bolj ali manje prisiljenim glasom kake opombe. Odsihob se je jel Karol de Vandenesse živo zanimati za gospo d'Aiglemont. In če je hitel ob uri, določeni po molčečem nagibu, na navadni sestanek, ki je bil postal potreben jednemu kakor drugemu, je našel Vandenesse svojo ljubimko bolj spretno, nego prekanjeno, in njegova zadnja beseda je bila: »Gotovo, ta ženska je jako spretna!« Vstopivši je zagledal markizo v naslonjaču v njeni najljubši legi, legi polni otožnosti; ne zganivši se je privzdignila k njemu oči ter zrla v njega pogledom, podobnim smehljanju. Gospa d'Aiglemont je izražala zaupanje, re-

radi pomanjkanja jasnih določeb v jezikovnem oziru, deloma pa tudi radi naše lastne šibkosti nasproti našim narodnim nasprotnikom in nasproti znanemu, neprijaznemu duhu naše birokracije. Izkustvo nas uči, da celó v justični upravi velja vsaj v jezikovnem oziru znano nemško načelo: »Macht, geht vor Recht«. Nepobitna resnica je namreč, da tudi v pravosodstvu močnejši in inteligentnejši usiljuje ukljub vsem nasprotnim zakonitim določbam šibkejšemu svoj jezik.

Najboljši dokaz za to imamo v Istri, kjer se skoro na vseh sodiščih, ukljub določbi §§ 163. in 198. kaz. prav. r., ukljub ministerijalnemu ukazu od 15. marca 1862., št. 865. in od 27. maja 1886, št. 2668. ter ukaza višega deželnega sodišča tržaškega od 22. nov. 1886., v zasmeh določbi člena 19. drž. osn. zak. od 21. dec. 1867. l., ter v zasmeh javnosti in neposrednosti vsega našega sodnega postopanja vsi kazenski in civilni zapisniki, v prepirnih in neprepirnih stvarih, z obtoženci, pričami in strankami, sestavljajo edino le v laškem jeziku, akoravno večina istih ne umeje ni besedice laški in gotovo ne one »toskanščine«, v kateri se sestavljajo zapisniki.

Izkustvo pa nas uči tudi, da je v prashanju sodnih jezikov sila razmer močnejša, nego celó jasni in pozitivni zakoni in močnejša, nego razsodbe najvišjih sodnih instancij. To nam potrjuje na pr. usoda dvornega dekreta od 26. marca 1787., s katerim se je hotelo za naše Primorsko v treh letih odpraviti laško uradovanje in nadomestiti ga z nemškim. A že po 3 letih se je morala centralna vlada prepričati, da so razmere močnejše, nego njena germanizatorična volja in je zato svoj prejšnji ukaz preklicala z dvornim dekretom od 29. apr. 1790. — A tudi nam Slovincem sta le sila razmer in naše, sicer skromno, a vendar neprestano naraščanje narodne inteligence, zlasti pomnoževanje števila slovenskih in hrvaških pravnikov, pripomogla do tistih vspehov na potu do jezikovne enakopravnosti, ki jih lahko v zadnjih letih zabeležujemo, in to ukljub vsej neprijaznosti administrativnih in pravosodnih oblasti.

Le na kratko hočem omeniti, da je šel 1881. najvišje sodišče v svoji odločbi od 11. jan. 1881., št. 2. izreklo načelo, da je vlaganje slovenskih tožeb na c. kr. trgovinsko in pomorsko sodnijo v Trstu nedopustno, kakor je bilo l. 1866. tudi za Gorico izjavilo nedopustno vlaganje slovenskih tožeb na tamošnjem c. kr. okrajnem sodišču. Že l. 1889. pa je višje sodišče tržaško v neki pravdi, v kateri je gospod dr. Tavčar vložil v Trstu slovensko tožbo, izreklo, da raba slovenščine pred tržaškim sodiščem ne nasprotuje določbi § 13. o. a. r. Temu nazoru glede

snično prijateljstvo, a ne ljubezni. Karol je sel in ni mogel povedati ničesar. Prešinjalo ga je čutstvo, ki nima imena.

»Kaj vendar imate?« ga je vprašala s čutno.

»Nič... In vendar«, je rekel, »mislil na nekaj, s čemer se vi še niste bavili.«

»Kaj je to?«

»... Kongres je končan.«

»Ej, Vi bi torej morali na kongres?« je odvrnila.

Določeni odgovor je bil najzgovornejši in najnežnejši vseh pojasnil; toda Karol ga ni dal. Poteze gospe d'Aiglemont so pričale o iskrenem prijateljstvu, ki uničuje vse naklepe nečimurnosti, vse upe ljubezni in vse diplomatske nezaupljivosti; ona ni vedela, vsaj videlo se je, kakor bi ona nikakor ne hotela vedeti, da jo ljubi; in ko se je Karol ves zmeden zbiral, si je moral priznati, da ni bil ničesar storil, ničesar rekel, kar bi dajalo tej ženski pravico misliti nanj. Ta

slovenske razsodbe v isti pravdi je pritrdilo tudi najvišje sodišče.

Kaj pa je provzročilo to spremembo v nazorih naših višjih in najvišjih sodnih instancij?

Člen 19. drž. osn. zak. gotovo ne, kajti isti je bil v veljavi tudi že pred prej omenjeno razsodbo iz l. 1881. (Mimogredé omenjam, da je istega leta 1881. najvišje sodišče celó glede Kranjske, v znani kamniški pravdi radi motenja posesti, bilo izreklo, da slovenščina ni jezik, ki bi bil na Kranjskem v deželi navaden jezik v smislu § 13. obč. s. r.) Spremenjenega prepričanja niso navdahnile višim instancijam niti ministerijalne naredbe, kajti ministerijalni ukaz od 1886. l. se je nanašal skoro izključno le na kazenske pravde, a Pražakov ukaz od leta 1882. je veljal le za graško višje sodišče. Do omenjenega preobrata je prišlo le vsled energičnega nastopanja slovenskih strank in njihovih pravnih in političnih zastopnikov, izlasti pa vsled uvedanja slovenkega jezika v sodno prakso po značajnih slovenskih sodnikih, njim na čelu pog. dvornem svetniku Trnovcu.

(Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 29. oktobra 1903.

Kje bode sedež deželnemu zboru istrskemu? Za slavno večino v deželnem zboru istrskem so prišli malce topli časi. Razun odločnega nastopa hrvaško-slovenske manjšine jih še neko drugo vprašanje vznemirja in — razdvaja. To vprašanje, radi katerega pritiska na nje tudi državna oblast, je: kje naj se stalno namestijo deželni zbor, deželni odbor in deželni uradi. To je košljivo vprašanje za italijanske poslance; če hočejo ustreči na eno stran, je zamera na drugi. Kdor hoče ustreči Puljem, se zamerja Porečanom in Koprčanom, a kdor je za Koper, se ne prikuplja Porečanom in Puljem. Gospodje se sučejo mej tremi ognji. Izlasti mora biti neprijetno g. Rizziju. On je star aspirant na mesto deželnega glavarja. Iz tega vzroka in iz razlogov lokalno-puljskega patriotizma mora biti ta ambiciozni gospod za Pulj. Ali dež. glavar potrebuje tudi zaupanje in soglasje z večino. Ta pa je proti Pulju. Tako je gosp. Rizzi v mučnem položaju.

V italijanskih listih čitamo, da se je večina deželnega zbora bavila z vprašanjem premeščanja deželnega zbora v Pulj. Z 12 proti 7 glasom so sklenili poskusiti vse možno, da se bode ž.

večer je dobil gospod de Vandenesse markizo tako, kakoršna je bila vedno: priprosto in ljubeznjivo, resnično v svoji bolesti, srečno, da ima prijatelja, ponosno, da je našla srce, ki je znalo umevati njeno srce; preko tega ni uhajala, in si ni mogla misliti, da je možno očarati koga v drugo; toda spoznala je bila ljubezen, ki jo je še hranila krvavečo na dnu svojega srca; ni si domnevala, da bi mogla sreča v drugič upijantiti žensko; kajti verovala ni samo v duha, temveč tudi v dušo, in zanjo ni bila ljubezen nič očarajočega, pač pa jej je dopuščala plemenite vabljalivosti. V tem hipu je Karol zopet pomladel, premagal ga je čar tako vzvišenega značaja in hotel je izvedeti vse tajnosti tega bolj po naključju, nego po krivdi ovenelega življenja. Gospa d'Aiglemont je enim samim pogledom pogledala svojega prijatelja, prosičega pojasnila glede njene naraščajoče bolesti, ki je izlila na njeno lepoto vse harmonije žalosti; toda ta globoki pogled je bil podoben pečatu slovesne pogodbe. (Pride še.)

zbor v bodoče skliceval v Poreču in da deželni uradi ostanejo v Poreču. A dotlej, dokler ne bo rešeno to vprašanje, naj se deželni zbor sklicuje v Koper. Za ta predlog je glasovalo — kakor rečeno — 12 poslancev, proti pa 7. Med temi poslednjimi sta bila odhajajoči glavar Campitelli in prihajajoči dež. glavar Rizzi. Dva poslancev sta manjkala.

Kdo zmaga, ali stališče večine ali ono manjšine — o tem je težko ugotoviti v taki državi neverjetnosti, kakor naša avstrijska država. Zanimalo pa bo morda koga, ako povemo, da je bila svojedobno izšla brošura, (čije avtorstvo se je pripisovalo pokojnemu poveljniku vojne mornarice baronu Sternecku), ki se je smatrala programom dunajskih odločilnih krogov in ki je zahtevala, naj se avtonomna, sodna in cerkvena vrhna uprava združijo v Pulju. Če bi ne bili, kakor smo, žal, v državi neverjetnosti, bi smatrali za gotovo, da se izvede ta program. Tako pa: Bog vedi, kako pride!

Iz deželnih zborov. V deželnem zboru nižje-avstrijskem je bila predložena interpelacija na dež. odbor radi poskusov na živih živalih na oddelku dunajske norišnice in na prvi porodniški kliniki na Dunaju. Deželni odbor Steiner je izvajal, da deželni odbor ni sovražnik znanosti, ampak da pospešuje isto najizdatneje, ali nastopa proti poskusom, katerim namen je le reklama. Govornik je obžaloval, da se resni krogi dajejo zavajati ter je zahvalil rektorja na njega objektivnosti. V svojem odgovoru na gori omenjeno interpelacijo je opisoval govornik sanitarne neprimernosti na porodniški kliniki, ki navstajajo po hranjenju živali za poskuse. Govornik se je zavaroval pred očitanjem kaknega sovraštva do zdravnikov. Na to je zbornica vsprejela v vseh treh čitanjih občinski volilni red za Dunaj.

Kriza na Ogrskem. Sincči se je v Budimpešti vršila konferenca liberalne stranke v kateri se je pričel vojaški program odseka devetorice; isti zahteva spremembo armadnih znakov v smislu dualizma, rabo madjarskega jezika v vojaškem kazenskem postopanju, odločevanje o olajšavah glede izvrševanja vojaške službe, je poveriti honvedskemu ministerstvu, uporabljanje madjarskih častnikov v ogrskih regimentih, vzgajanje častnikov v madjarskem jeziku, določanje mirovnega prezečenega stanja, kontingentiranja in nadomestne rezerve, sprememba triletnega službovanja. Na koncu sledi izjava, da spada določitev armadnega jezika v pravice veličanstva, liberalna stranka pa ne vsprejema v svoj program vprašanja o poveljnem in službenem jeziku.

Grof Tisza je utemeljeval spremembo tega programa in so mu njegovi ožji pristaši burao pritjevali. Govornik je predlagal, naj se opusti zahtevo, da se znanje madjarskega jezika postavi kakor pogoj za dosego častniškega patenta.

Na to je govoril grof Apponyi, ki je nasprotoval raznim točkam programa tudi posl. Ivanka je napadal program odseka devetorice, posl. Szell pa je branil stališče grofa Tisze.

Vzled nastopa grofa Apponyija v tej konferenci, soli se, da njegova skupina izstopi iz liberalne stranke.

Korespondenčna pisarna poroča po budimpeštanskih listih, da Tisza brzkone odredi v novem kabinetu finančnega ministra Lukasa, pravosodnega ministra dr. Plosza in honvedskega ministra Kolosvaryja. Minister za notranje stvari postane brzkone Hieronymi, za nauk in bogočastje pl. Berzevizoy, za poljedelstvo grof Szechenyi ali pa grof Mailáth.

Dogodki na Balkanu. Turčija ostaja zvesta svoji stari dvoumni taktiki. Z ene strani se delajo mogočnejši v Carigradu, kakor da najrenejše uvažujejo reformne predloge Rusije in Avstro-Ogrske, z druge strani pa razširjajo vesti o odporu, ki ga je pričakovati od strani mohamedanskega prebivalstva proti zahtevam Rusije in Avstro-Ogrske. Ta odpor, ki ga — to se lahko reče — razkričava in kolikor je resnice na njem, tudi neti turška vlada sama, saj jej služi potem v pretvezo, da nič ne stori? To je stara taktika Turčije. Koliko časa še se bodo signatarne vlasti dajale za nos voditi od te turške taktike?!

Grof Lamsdorff v Parizu. Brzojavna poročila iz Pariza javljajo, da je ruski minister za zunanje stvari donesel seboj tudi ročno pismo carja do predsednika republike.

Lamsdorff se je mudil pri Loubetu 25 minut, ko mu je izročil rečeno pismo. Francoski listi povdarjajo, da je grof Lamsdorff po razgovoru z francoskim ministrom za zunanje stvari uverjenja, da Francija ostaja zvesta zvezi z Rusijo.

Tržaške vesti.

Zadnje tržaške občinske volitve — nezakonite! Upravno sodišče na Dunaju izreklo je včeraj o stvari zadnjih občinskih volitev v Trstu razsodbo, ki je vso tržaško židovsko kamoro gotovo pahnila v največjo zmešnjavo in obup. "Razsodba se glasi: »Napačni sklep tržaškega mestnega sveta se razveljavlja kakor neutemeljen v zakonih«.

Dr. Gino Dompieri je bil namreč svoječasno rekuriral na mestni svet proti veljavnosti zadnjih občinskih volitev in je svoj rekurz opiral na sledeče točke: 1. Da se je z izpostavljenjem volilnih listin samo v magistratni palači, kršilo statut, ki zahteva, da se volilne liste izpostavijo v vseh okrajih. 2. Da se o tem izpostavljenju list ni obvestilo vseh hišnih posestnikov, kakor tudi določa statut. 3. Da se ni držalo termina 14 dni, kateri mora glasom statuta preteči od zadnje spremembe v volilni listi do dneva volitev. 4. Da se tudi dneva volitev ni sporočilo hišnim posestnikom.

Ta rekurz je večina mestnega sveta svoječasno odklonila in proti temu sklepu je dr. Gino Dompieri rekuriral na upravno sodišče, ki je — kakor omenjeno — na včerajšnji razpravi razveljavilo sklep tržaškega mestnega sveta in dalo tako prav rekurentu dr. Gino Dompieriju, ki trdi, da so zadnje občinske volitve v Trstu nezakonite in neveljavne.

Včerajšnja obravnava o tem Dompierijevem rekurzu pričela je ob 11. uri in traja četrt jutraj. Predsedoval je marki Bacquehem; senat so sestavljali dvorni svetniki Buecher, Schuster in Malner, poročevalec je bil dvorni svetnik Falser; rekurz je dr. Gino Dompieri zastopal osebno; tržaško občino pa odvetnik dr. Buffolini.

V svojem pismenem, po predsedniku dr. Venezianu predloženem odgovoru na Dompierijev rekurz, se tržaška občina v glavnem opira na trditev, da mestni svet je ob jednem tudi deželni zbor in da valed tega upravno sodišče ni kompetentno soditi o veljavnosti ali neveljavnosti volitev, ker le razsojanje o veljavnosti občinskih volitev spada v kompetenco upravnega sodišča. Nadalje tudi odgovor, da volilne liste sicer res niso bile izložene, kakor zahteva statut, ali da se je na drug in še boljši način poskrbelo za publiciteto volilnih listin s tem, da so se iste tiškale in razširile po vsej občini. Kar se tiče opuščenega obveščanja hišnih posestnikov o izloženju volilnih listin, izgovarja se dr. Venezian v odgovoru tržaške občine na to, da so bili volilci o izloženju volilnih listin obveščeni potem plakativno in objavljenju v časnikih. Na enak način se opravičuje tudi opuščenju obveščanja hišnih posestnikov o dnevu volitev. Kar se tiče nedržanja 14 dnevnega termina, izgovarja se občina, da je med zadnjimi spremembami volilnih list III. II. in I. razreda — ki so se dogodile v sedmi mestnega sveta dne 1. aprila t. l. — in med volitvami v teh razredih preteklo 14 dni, v listi IV. razreda pa da se v omenjeni seji ni dogodila nikaka sprememba. Sicer pa da mestni svet tudi za eventualno resnično kršenje tega termina ne bi bil odgovoren, ker je dneve volitev določilo namestništvo.

Na te pripombe je na včerajšnji obravnavi pred upravnim sodiščem odgovarjal dr. Gino Dompieri, da je mestni svet tržaški v prvi vrsti občinski zastop in da je kakor tak, ne pa v lastnosti deželnega zbora, reševal volilne rekurze. Vled tega je upravno sodišče kompetentno razsojati o njegovem rekurzu. Kar se tiče drugega načina publiciranja volilnih listin, nego je določeno v statutu in izgovarjanju občine, da se je že več desetletij tako postopalo, odgovarjal je dr. Dompieri, da to prav nič ne opravičuje; nadaljega kršenja statuta in da ako se proti temu do sedaj ni še ničesar zgodilo, je naravno, ker se do sedaj ni nihče proti temu pritožil. Sicer pa da se magistrat niti o razširjanju tiskanih volilnih listin ni držal 14 dnevnega termina, marveč je istega skoraj za polovico in deloma še več skrajšal. Ako je potrebna reforma zastarelih statutnih določil, zgoditi se mora ista zakonitim putem in ne samovoljno od magistrata. Kar se tiče izgovarjanja, da občina ni kriva na kršenju 14 dnevnega termina, marveč namestništvo, od-

govarjal je dr. Dompieri, da on ni nikogar dolžil, marveč, da je le trdil in trdi, da so volitve nezakonite in neveljavne. To da je pripoznalo tudi ministerstvo za notranje stvari v odgovoru na njegov, Dompierijev rekurz, sklicuje se na § 52. mestnega statuta.

Zastopnik tržaške občine, odvetnik dr. Buffolini se je v svojem odgovoru opiral na argumente v pisanem Venezianovem odgovoru.

Predsednik Bacquehem je v ustmenjej motivaciji, zgoraj navedene razsodbe, izjavil, da se upravno sodišče smatra kompetentnim razsojati v tej zadevi, ker mestni svet, oziroma delegacija moreta kakor deželni zbor oziroma deželni odbor funkcionirati še le tedaj, ko sta konstituirana in funkcionirata že kakor mestni svet in delegacija. Sklepanje o volilnih rekurzih da spada v področje mestnega sveta. Tudi kar se tiče načina publikacije volilnih listin si je upravno sodišče osvojilo argumentacijo dr. Dompierija in menilo, da je magistratu svobodno tiskati in na druge načine razširjevati publiciteto volilnih listin, predvsem pa da mora izvršiti v statutu zahtevane predpise.

Upravno sodišče je torej zadnje občinske volitve v Trstu proglasilo za neveljavne in nezakonite. Dolžnost vlade je sedaj, da to razsodbo upošteva in izvaja iz nje zahtevane konsekvence. Ako vlada tega ne stori imeli bomo jeden nepobiten dokaz več, da je sama vlada tista, ki vzdržuje in hoče vzdrževati nadvladje židovsko-italijanske kamoristične in — irredentistične stranke v Trstu, dočim bi gotovo prišli v Trstu na površje patrijotični življi, ako bi jih vlada — avstrijska ne tiščala ob tla. Mi nismo animozni proti vladajočji stranki radi tega, ker je ista irredentistična, o ne, ali vedno bomo najodločnejše nastopali proti absurdnosti, da vlada vzdržuje in redi v Trstu irredentistično stranko samo radi tega, da more z njeno pomočjo zatirati tukajšnji slovenski življ. Ako bi imela irredentistična stranka med tržaškim prebivalstvom toliko zaslonbe, da bi lahko brez vladne moči zmagovala, ne imeli bi proti njej ničesar, ali sramotno je toliko za vlado, kolikor za irredento, da potrebuje mejsebojne moči. Sedaj je prišel trenutek, ko zada vlada lahko smrtni udarec irredenti! Da vidimo, da li ima res še kaj resnosti in odločnosti!

Razsodba o tržaških volitvah in nje pomen. Kakor smo poročali na drugem mestu, je upravno sodišče na pritožbo dr. Gino Dompierija na včerajšnji razpravi razsodilo, da je izpodbijani sklep mestnega sveta tržaškega uničen kakor neutemeljen v zakonu, t. j. sklep, s katerim je mestni svet potrdil pravilnost in zakonitost volilnega akta kakor takega. Pri tem se je upravno sodišče omejilo, ne glede na trjene druge nezakonitosti, samo na vprašanje načina objavljanja razpisa volitev in na vprašanje roka 14 dni, kateri mora preteči od zadnjih sprememb v volilnih listah do volitev samih ter je isto sodišče izrecno izreklo, da ozirom na konstatirane pomanjkljivosti v tem pripravljalnem volilnem postopanju odpada potreba se pečati z drugimi točkami pritožbe.

Po § 6. zakona od 22. oktobra 1875. št. 36, s katerim je ustanovljena inštitucija upravnega sodišča in določen delokrog istega, ima upravno sodišče, ako je našlo, da se ni oziralo na bitstvene formalnosti administrativnega postopanja, dvigniti izpodbijano odločbo ali odredbo radi pomanjkljivega postopanja ter zavrniti stvar na upravno oblast, katera ima pomanjkljivosti odpraviti in potem izdati novo odločbo ali naredbo.

Po § 7. istega zakona pa ima upravno sodišče, ako je našlo, da je pritožba opravljena, dvigniti izpodbijano odločbo ali naredbo kakor neopravičeno, navedši vzroke. Upravne oblasti so dolžne ukreniti v stvari nadaljne odredbe, pri čemer so vezane na pravno mnenje, iz katerega je izhajalo upravno sodišče v svoji razsodbi. Nam danes še ni znano, ker nimamo besedila razsodbe iz razlogov iste pred sabo, na podlagi katerega teh §§ je upravno sodišče izreklo, da je sklep mestnega sveta o pravilnosti in zakonitosti volitev nezakonit, toliko pa je jasno in nepobitno, da je sklep mestnega sveta, kateri je potrdil pravilnost in zakonitost volitev, izrečen kakor nezakonit, z drugimi besedami: da smo z včerajšnjo razsodbo prišli v stadijum, v katerem smo se nahajali pred dotičnim sklepom mestnega sveta.

Ves volilni akt je torej z včerajšnjim dnem postal nezakonit ter ne preostaja upravni oblasti t. j. namestništvu dru-

gega, nego da izvaja iz tega zakonite in logične konsekvence in te so v prvi vrsti neveljavnost vseh aktov, ki so se vršili po tem nezakonitem sklepu in to so v prvi vrsti volitev župana, podžupanov, delegacije, komisij itd.

Ker se pa ne da zakonitosti prejšnjega volilnega postopanja več popraviti, ne da bi se na novo razpisale volitve ter ne da bi se vršile vse formalitete, radi nevršenja katerih je upravno sodišče izreklo omenjeni sklep kakor nezakonit, ne preostaja drugega, nego da upravna oblast uniči iz vsega začetka nezakonit volilni akt ter da razpiše nove volitve, pri katerih se bo moralo strogo izvrševati po statutu predpisane formalnosti.

Ako se to zgodi, in to se mora zgoditi, ako se noče zakon naravnost ignorirati, pridemo v Trstu v položaj, katerega še nismo imeli do sedaj.

Po § 66. mestnega statuta ima delegacija, ako se ima vršiti nova volitev, poslovati še toliko časa, dokler ni izvolil nov mestni svet novo delegacijo ter ima po § 121 istega statuta med tem časom pravico v nujnih in neodločljivih občinskih stvareh, ukreniti one naredbe, ki so po statutu pridržane mestnemu svetu, katere naredbe pa mora vsakokratni potrditi namestnik. Po § 50. statuta je pa istodobno, ko se je sestel novi mestni svet, razpuščen prejšnji mestni svet. Ker torej prejšnji mestni svet in prejšnja mestna delegacija ne obstojita več, in ker je sedanji mestni svet nezakonito izvoljen, vsled česar niso nikdar zakonito nastale in tudi ne morejo zakonito obstajati ter se nadaljevati njegove funkcije, in tudi ne funkcije od njega nezakonito izvoljene delegacije: stojimo pred pravno zanimivim slučajem, da ne more nobena mestna delegacija poslovati od pričakovanega razpuščenja mestnega sveta do zakonitega konstituiranja novega zastopa, ali z drugimi besedami, da v slučaju razpuščenja ne bi imeli avtonomnega organa, kateri bi vodil volitve in provizorično skrbel za občinsko upravo.

Vlada pride torej v prijeten, ali morda neprijeten jej položaj, da bo morala imenovati komisarja, ki naj izvede volitve.

»Piccolo« naj le zatajuje pomen te razsodbe, naj se le tolaži s tem, da ta razsodba ne bo imela praktičnih posledic, ter naj se le tolaži s tem, da je upravno sodišče razsodilo le o neznatih formalnih pogreškah! Nam pa zadostuje za pravo ocenjevanje razsodbe upravnega sodišča izrek istega sodišča, da nismo smatralo za potrebno pečati se z drugimi točkami pritožbe iz tega edinega razloga, da je izpodbijani sklep mestnega sveta nezakonit že z ozirom na formalne pogreške, s katerimi se je to sodišče pečalo!

To je tako jasno, da ne treba nobenih nadaljnjih komentarjev. Radovedni smo, kako se vlada izvije iz nastalega položaja, katerega je tudi ona sokriva, zato, ker je razpis volitev stvar in pravica namestništva! Politično društvo, katero je radi istih nezakonitosti protestiralo na namestništvu in na ministerstvo še prej, nego društvo »Domenico Rossetti«, in katero je odstopilo od pritožbe na upravno sodišče še le potem, ko je to poslednje prevzelo isto pritožbo, lahko zadoščenjem beleži, da je bila zahteva društva »Edinost«, opravljena, naj se nepravilno razpisane volitve odlože in zopet pravilno razpišejo!

Razsodba upravnega sodišča — in »Piccolo«. Tako imeniten ni bil »Piccolo« že dolgo kakor je danes pod težo razsodbe upravnega sodišča, da so zadnje občinske volitve nezakonito izvršene. Prosimo vas, čitate in gotovo nam poročate, da to, kar piše »Piccolo«, da bi pogoltnil grenko lekcijo, je za neumne prenavihano, a za pametne preneumno!

Velja tudi za naše tržaške trgovce. V »Slovenskem Narodu« čitamo:

Našim trgovcem priporočamo v njih lastnem interesu, da pišejo svoja strokovna pisma in ostalo korespondenco, tičočo se trgovine, na vse trdke v Avstriji, Rusiji itd. le v slovenskem jeziku. S tem store le svoj narodno dolžnost, ampak si delajo sami sebi najboljšo reklamo, ker si tuje trdke laskajo, če dobivajo naročila v različnih slovanskih jezikih. Naši slovanski bratje na severu se britko pritožujejo radi našega nemškutarjenja, in se čudijo, da smo še tako primitivni. Hrvat, Srb, Čeh itd. piše tudi na neslovenske firme v svoji materinščini, le mi Slovenci ne.

Slovenska opera v Trstu. Čujemo, da nameruje opera slovenskega gledališča v Ljubljani prirediti v našem Trstu nekoliko opernih predstav. Kakor je ta vest vzradostila nas, tako vzradosti gotovo vse meščanstvo slovenske narodnosti.

Gospodje, ki so bili v nedeljo v Ljubljani povodom shoda slovenskih odvetnikov, nam zatrjajo, da opera slovenskega gledališča v Ljubljani ni bila še nikoli na taki umetniški višini, kakor je letos. Izlasti sta izborna prima dona in tenorist. Vreden vrstnik jima je baritonist g. Angeli — rodom Tržačan. Mati mu je bila Slovenka tudi potem, ko je podala roko v nerazdružljivo zvezo Italijanu iz kraljevstva. Pridno je obiskovala v svoj čas narodna društva, in skrbela je, da so se njeni otroci priučili slovenskemu jeziku, a ne sin peva sedaj v slovenskem gledališču v Ljubljani. Ali ste čuli, vi slo. stariši? Soseba pa ve slov. matere? ! Tu imate izgle, kakšen vpliv ima mati na vzgojo otrok, če le hoče — in tudi ob najneugodnejših okoliščinah! Samo energična, poštena, značajna in — razumna mora biti! Saj smo ravno te dni povdarjali opetovano, kolika nespametnost in kolik greh nasproti lastnim otrokom je v tem, ako slovenski stariši v krajih s takimi narodnimi razmerami, kakor so naši kraji, ne skrbijo za to, da se jim otroci priučijo tudi slovenskemu jeziku!

Ali da se povrnemo k predmetu. Nas vseh najiskrenejša želja je gotovo ta, da se v est o prihodu slovenske opere v Trst tudi vresniči, da se bomo mogli osvedočiti na lastne oči in ušesa o lepem napredku slovenske glazbene umetnosti in se naslanjati na tej posledaji.

Značilno, da si malenkost. Včeraj se je vršila na tukajšnjem sodišču neka razprava, na kateri je nastopila tudi neka ženska. Tip jej je bil povsem južen: lice zarjavelo, polt temna, lasje in oči črne, nastop živahen. V vsem pravi južni tip. In res je izjavila na vprašanje sodnika, da je Benečanka. To ne bi bilo nič posebnega. Saj živi v našem mestu — tako včas pravijo ljudje — kakih 30 do 40 tisoč podanikov iz kraljevstva italijanskega. Ali nekaj družega je imela ta ženska na sebi, malenkost sicer, ali vendar značilno malenkost. Na prsih je nosila veliko zaponko, a v zaponki tako veliko fotografijo — cesarja Frana Josipa, da se jo je opazalo od daleč. In res so to zaponko z rečeno fotografijo opazili vsi navzoči na razpravi. Benečanka nosi sliko avstrijskega cesarja. Tržačanke in Tržačani pa peterofarne zvezde, slike Garibaldija, Viktorja Emsuela itd., priveske na verižicah v barvah italijanske zastave, in kar je tistih znakov, s katerimi maskirajo tržški neodrešenci svoje jedinstvo z odrešenimi v solnčnem kraljestvu... V tem kontrastu je vendar nekoliko globljega pomena.

Trakovi v narodnih barvah. Pišejo nam: Ker se je že več slučajev pripetilo, da so naši ljudje iskali po mestu trakove v narodnih barvah in da jih niso našli, ker niso vedeli, v katerih trgovinah se isti prodajajo, bo dobro, ako tu navedemo imena in naslove dotičnih trgovin. — Da ne bomo delali nobenemu krivice, napišemo imena po abecednem redu: Aite M. via Nuova (na oglu ul. S. Lazzaro), Enej Ana, Lesni trg (pred gledališčem »Goldoni« — »Armonia«), Klemenc Jakob ul. S. Antonio št. 1 in Zafred Anton — Corso (nasproti lekarne Suttina, prej Foraboschi). Ako je še kak naš trgovec, ki prodaja take trakove, naj naznani to uredništvu »Edinosti«, katero gotovo naznani dotično trgovino.

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metodija v Rojanu. O priliki vpisovanja svojih otročičev v otroški vrtec v Rojanu je darovala, g. Ivan Butinar eno krono. Hvala mu!

Imenovani podružnici je pristopila na novo gospa Antonija Fornič. Bug dal obilo naslednje.

Čitalnica pri sv. Jakobu vabi vse svoje častite ude in prijatelje na »poljudna predavanja«, ki se bodo vršila vsako soboto v društveni dvorani v ulici Concordia števil. 1. A, ob 8. uri zvečer. — Vstop svoboden vsakomur.

Čitalnica ima določeno v svojih pravilih (§ 2.), da mora svojim udom skrbeti za pouk s poljudnimi predavanji. Po § 13. društvenih pravil sodelujejo lahko tudi neudje, ako jih je odbor pooblastil, ozir. naprosil v to.

Čitalniški odbor je že od ustanovitve sem razmišljal o tej točki, a ni mu bilo možno

ničesar ukreniti, ker društvo ni imelo prostorov, potrebnih v tako svrhu. Sedaj pa, ko ima društvo dvorano za kakih 200 poslušalcev, se to lahko izvede.

Odbor hoče preskrbeti predavanja iz raznih ved in strok; sploh predavanja o vsem, kar je dandanes potrebno za vsacega človeka. Skratka: preskrbeti hočemo za ukaželjne nekako »Narodno vseučilišče«.

Odbor.

Dramatično društvo v Trstu uprizori v nedeljo, 1. novembra 1903 v dvorani »Narodnega doma« pri sv. Ivanu igro v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«. — Med dejanji bo sviral vojaški orkester. Začetek ob 4. uri in pol popoldne. — Cene: vstopnina 30 nvč. (60 st.), sedeži I. vrste 30 nvč. (60 st.), sedeži II. vrste 20 nvč. (40 st.). Čisti dobiček je namenjen s polovico v korist šolske družbe sv. Cirila in Metodija.

»Slavisches Echo« bo zopet izhajal. Gospod Fran Podgornik, znani slovenski politik in publicist na Dunaju, nam javlja, da se je na željo in po nagovarjanju mnogih slovenskih rodoljubov odločil, da bo zopet izdajal na Dunaju poleti 1. 1904 ustanovljeni časopis »Slavisches Echo«. Program ostane stari. List bo tudi nadalje brnil narodna in historična prava vseh slovenskih narodov Avstro-Ogrske, kakor tudi njih kulturne in ekonomične interese. Zajedno se hoče list še posebej zanimati tudi za socialno vprašanje, katero vedno bolj trka tudi že na vrata skupnega Slovanstva.

»Slavisches Echo« hoče počevati tudi zunanjo politiko in zunanje Slovanstvo, ker sta oba ta činitelja bolj ali manje v zvezi tudi z interesi avstro-ogrskih Slovanov. — Letos v poslednjih 3 mesecih izidejo le še tri številke. Z novim letom 1904 pa bo »Slavisches Echo« izhajal po dvakrat na mesec. Za letošnje tri številke znaša naročnina 1 krono. Za 1. 1904 bo znašala naročnina za vse leto 8 kron, za pol leta 4 K in za četrt leta 2 K.

Naslov urednika in izdajatelja gospoda Frana Podgornika je: Dunaj, IX. Lustkandlgasse 32.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 10.0, ob 2. uri popoldne 16.2 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 763.8 — Danes plima ob 5.49 predp. in ob 3.12 pop.; oseka ob 13.58 predpoldne in ob 10.35 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Iz Gorjanskega na Krasu.** Početkom minolega poletja je nekdo sporočil »Edinosti«, da je na naši poštni nabiralnici napis v treh jezikih. In sicer nemško-laški, a potem še le in z malimi črkami slovenski. Tako je bilo tudi res. Sedaj pa čujte, kaj se je zgodilo! Pred par meseci je ona tabla zginita in ni je bilo več nad poštnim uradom. Eni so govorili, da jo je kdo ukradel, drugi pa smo menili, da so jo le sneli, da jo nadomeste z drugo, na kateri slovenski jezik ne bo zapostavljen. Ali varali smo se. Nova plošča je ravno taka kakor je bila prejšnja! To kaže, da so imeli prav oni, ki so menili, da je bila tabla le ukradena, in da so bili jako najivni oni, ki so menili, da je bila sneta z namenom, da se napiše drugače urede. Kaj misli slavno pošto ravnateljstvo v Trstu? Mari meni, da je s tem, ako je zadovoljilo koga, zadovoljilo tudi drugim in posebno še svoji lastni dolžnosti, ki je ta, da mora spoštovati slovenski jezik na slovenskih tleh?

× **Nesreča na krminski postaji.** V soboto popoldne je imel na železniški postaji v Krmini službo finančni stražnik Josip Košuta. O premikanju vagonov je prišel Košuta v dotiko z jednim vagonom, ki ga je stisnil ter potisnil v steno, vsled česar si je stražnik zlomil desno roko ter se je bil tudi v notranjem tako poškodoval, da je v goriški bolnišnici, kamor so ga takoj prepepeljali, umrl.

× **Kriza na državni realki.** Ravnateljstvu goriške realke je došla anonimna ovadba, da neki dijak obiskuje izvestne lokale. Dotični dijak je priznal, česar se ga je dolžilo, a je ob enem izjavil, da tudi drugi dijaki greše sliho kakor on. Zaključek preiskave je bil ta, da bodo 4 dijaki izključeni, drugi pa da bodo ostro kaznovani. Doznavši to, so dijaki VII. in VI. razreda sklenili protestovati proti izključanju in proti kaznim. A če ostane to brez vspeha, zapuste šolo. Minolo soboto so razredniki razglasili izključenje, valed česar sta dva dijaka v imenu drugih naznanila ravnateljstvu, da dijaki VII.

in VI. razreda zapuste šolo. Dijaki so priobčili na to v tukajšnjem dnevniku »Gazzettino« izjavo, da so zapustili šolo iz teh-le vzrokov: 1. radi nepravilnega izključanja treh dijakov; 2. radi prevelike odmere kazni drugim dijakom in 3. radi tega, ker nekateri profesorji delajo z njimi preveč grdo. V šolo pa pojdejo, ako se: 1. prekliče izključenje onih treh dijakov; 2. zniža kazni drugih in jih pravično določi ter 3. nepristransko klasificira in dostojno ravna z dijaki od strani profesorjev. V nedeljo so šli ti »strajkujoči« dijaki k maši namesto v cerkev sv. Ivana v jezuitiko na Travniku, potem pa so se posvetovali, kaj storiti. Sklep je bil ta, da ne pojdejo v šolo, dokler se ne uresničijo njihove zahteve. V ponedeljek je bilo prisiljenih 7 ali 8 dijakov iti v šolo, dalje je sprejel dva ravnatelj, ki je obljubil, da morda bodo sprejeti zopet oni trije izključeni, drugim pa se zniža kazni, dalje je obljubil, da se drugim ne zgodi nič, ako se povrnejo v šolo. Na to se vrnili v šolo.

× **Iz Podgrada.** Dne 26. t. m. poročil se je tu g. c. kr. viši gozdar Franjo Petrič z gospico Marijo Mavrič, veleposestnico iz Podgrada. Novoporočencema naše čestitke.

V kratkem pride tu žaloigro v 5 dejanjih »Mlinar in njegova hči«. Domači diletantje in diletantke se že pridno vadijo in amemo se nadejati z gotovostjo najboljšega vspeha. Saj imamo za režiserko gospo dra. Bilek-ovo, ki vodi vaje spretno, ter je dala tudi oder nekoliko popolniti z novimi kulisami. — »Narodni dom« je pod streho in se nadaljujejo tudi notranja dela. Vendar se zaradi raznih ovir, posojilnica ne more že letos preseliti v nove prostore. — Slavnostna otvoritev bo morda meseca julija 1904.

Vesti iz Kranjske.

* **Ljubljana pod vojaško policijo.** V »Slovenec« čitamo: Na Starem trgu ima kavarno g. Kramar. V isti hiši stanuje tudi generalni major Angerholzer, ki se pa kaže nasproti kavarnarju Kramarju posebno — ljubeznjivega. To ljubeznjivost pa kaže v tem, da pošilja vsaki večer v kavarno — vojaško patroljo. Umevno je, da za tako ljubeznjivost kavarnar ni posebno hvaležen generalnemu majorju, kajti taki obiski nikakor niso po godu gostom. »Slovenec« meni, da take patrolje naj bi se pošiljale v mirne in dostojne lokale le v slučaju, ko so poklicane; a mi dostavljamo, da resnišna potreba bi bila ta, ako bi vojaške patrolje lovile po Ljubljani tiste vojake, ki po ulicah nadlegujejo občinstvo in je brezobrazno žalijo v njegovem narodnem čutu. Dogodek z onim knjigovodjo v Ljubljani, ki je bil insultiran in zlostavljen ne le po ulicah, ampak tudi v vojašnici, kjer je iskal zadoščanja — ta dogodek naj bi bil v zadosten migljaj generalnemu majorju, kam in za kom naj pošilja vojaške patrolje.

* **Iz Vipave.** »Slovenec« od dne 19. t. m. je bil prinesel dopis iz Gorice, v katerem dopisnik biča trgovce v vipavskem trgu, ker ne prodajajo užigalnice družbe sv. Cirila in Metodija. Imenoma pa je navel trgovca gospoda Frana Silvestra.

S tem je »Slovenec« dopisnik storil krivico gospodu trgovcu Silvestru. — Ker faktično prodaja isti že davno užigalnice družbe sv. Cirila in Metodija, papirčke za cigarete, voščilo (bika), kavino primes in tudi cilindre na korist družbe. Pa tudi pri trgovcu Grabrijanu se vedno dobivajo užigalnice družbe. Kar se tiče hotela »Adrija«, moramo pa tudi izjaviti odkritosrčno, da je gostilničar v njem prijazen človek in da obžaluje sam, da se do sedaj ni mogel priučiti slovenščine. Značilen je fakt, da je kupoval pri g. Silvestru — užigalnice družbe sv. Cirila in Metodija.

Toliko v pojasnilo slavnemu občinstvu, da ne bo krivo sodilo o vipavskih trgovcih.

Brzjavna poročila.

Za tržaško luko.

DUNAJ 29. (B.) »Fremdenblatt« poroča: V državnem proračunu za 1. 1904. je za povečanje tržaške luke postavljenih zopet le en milijon kron. Ta razmerne majhna postavka razlaga se iz dveh povodov: Prvič, niso še definitivno proučeni načrti za povečanje luke in drugič, čaka zakonski načrt za dela v tržaški luki še vedno parlamentarne rešitve. Do izpolnjenja teh dveh pogojev, treba bo tekom prihodnjega leta omejiti dela v tržaški luki v skrajni okvir kredita 1 milijona kron.

Kriza na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 19. (B.) V včerajšnji seji liberalne stranke so po izjavi ministrskega predsednika Tisze vsi govorniki naglašali potrebo, da se meritorna razprava o programu devetorice odnese na prihodnji dan, da bo mogel vsak strankin član proučiti program odseka devetorice in predložene spremembe.

Grof Appony je izražal tehtne pomisleke proti predlaganim spremembam programa odseka devetorice. Posebno pomisleka vredno da je opuščenje zahteve po zakonitem določenju prezenčnega stanja, kakor tudi kontingenta nadomestne rezerve, nadalje jezikovno vprašanje in vprašanje o določenju meje med pravicami krone in zakonodajnega zastopa.

Govornik je menil, da se gotovo ne polaga velike važnosti na podporo njegove skupine, ko se je opustilo mnogo takih zahtev, od izpolnjenja katerih dela on odvisno podporo vladi. Slednjič pa je Appony izjavil, da nikakor neče prejudicirati svoji končni odločitvi.

Koloman pl. Szell je izjavil, da kakor Appony tudi on obžaluje, da se hoče pustiti odprtih več vprašanj, vsled česar je tudi on prišel v težaven položaj. Na drugi strani pa da vidi v državnopravnem stališču grofa Tisze, kakor tudi v ostalem delu njegovega programa neoporečen napredek. — Najvažnejše v pričujočem momentu da je to, da se dobi podlaga za mirno razrešitev položaja. Krivo je, ako se radi nečesa boljsega in nedosegljivega zametuje dobro in dosegljivo. (Odobravanje.)

BUDIMPEŠTA 28. (B.) Ogrska korespondenčna pisarna javlja, da pretežna večina listov je mnenja, da so razlike mej elaboratom odseka devetorice in mej spremenjenim programom le bitstvene, ter očitajo Apponyju dlakocepstvo.

Izredna seja ogrske zbornice.

BUDIMPEŠTA 29. (B.) Poslanska zbornica imela je danes izredno sejo. Podpredsednik Tallian je sporočil, da so poslanci, kateri so zahtevali sklicanje seje, svojo ulogo odtegnili, na kar je sejo zaključil.

Državno gospodarstvo Italije.

RIM 29. (B.) Minister za zaklad priobčuje definitivni rezultat poslovnega leta 1902—1903. — Vštevali izredne izdatke in vštevali izdatke za železniške zgradbe ter stroške ekspedicije v Kitaj izkaznje proračun efektiven prebitek 69,500 000 lir.

Izgredi povodom volitev v okrajno bolniško blagajno.

LVOV 29. (B.) Glasom brzjavke lista »Slovo Polskie« je došlo včeraj v Stanislavu do izgedov delavcev povodom volitev v okrajno bolniško blagajno, o kateri je bil jeden učence ubit, a jeden redar težko ranjen. Za vspostavljenje reda so morali pozvati vojaštvo.

Ruski minister Lamsdorf v Parizu.

PARIZ 29. (B.) Graf Lamsdorf si je ogledal predpoldne v spremstvu francoskega ministra za vnanje stvari grad in park v Versaillesu.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan)

vpisane zadrage z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, mednarodni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

— ulica Tesa št. 52. A. —

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ustrovan cenik brezplačno in franko.

Oglas natječaja!

Razpisuje se natječaj na sistimizirana mjesta 1 občinskog nadredara i 3 mjestno redarstvenih stražara u Pazinu, prvo sa godišnjom plaćom od 900 (devetsto) kruna, a ostala sa godišnjom plaćom od 720 (sedamstodvadeset) kruna, izplativom iz občinske blagajne u mjesečnih postecipatnih obrocih. Toli nadredar koji redari dobivaju kod nastupa službe odjeću (službeni odoru) u naravi, a sljedećih godina prvi 100 kruna, a ostali 80 kruna godišnjih za nabavu iste. Molitelji će imati dokazati ako su već bili namješteni i dobro vršili redarstvenu dotično vojničku službu, imaju biti kripkoga zdravlja i muževne dobe, te poznavati hrvatski ili slovenski jezik u rieči i pismu, a po mogućnosti i talijanski u rieči.

Molbe neka se šalju ovomu občinskomu glavarstvu do 30. novembra ove godine.

PAZIN, 30. septembra 1903.

Občinski glavar:

Dr. Kuričić.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm

po K 2.— □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurencije bod si glede cene ali kakovosti blaga.

30 malih stanovanj z eno sobo in 2 sobami in eno kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfi. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadstr. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica della Poste 3, vogal ul. Torre bianca Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor sten skih ur, regulatorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Kdor

se želi udeležiti z malo denarno svoto

od nekaj kron

nekemu dobremu uspevajočemu od države zajamčenemu podjetju naj zahteva

uraden prospect

Pošilja ga franco in brezplačno

Samuel Heckscher senr. bančna poslovница v HAMBURGU.

Anton Skerl

mehanik

Piazza delle Legna 10. (hiša Caccia).

Gramofoni, fonografi, plošče in cilindri za godbo v velikem izboru.

Internacionalna godba in petje.

Vse po cenah, da se ni bati konkurence.

Specijaliteta:

Priloge za točenje piva.

NB. V olajšanje nakupovanja se prodaja jajo vsi predmeti tudi na mesečne obroke.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.

Lastnik konsorolj lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorolj lista „Edinost“ v Trst

Zlata DRAGOTIN VEKJET

(C. Vecchiet).

TRST. — Corso štv. 47. — TRST.

Priporoča svojo na novo stvorjeno prodajalnico zlatnine, srebrnine in žepnih ur. — Sprejema vsakovrstne poprave zlatih in srebrnih predmetov ter žepnih ur.

Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmjerne.

Ulica S. Giovanni štev. 4.

(PALAČA SALEM)

HIGIJIENIČNA MLEKARNA

„TRIFOLIUM“

MLEKO ČISTO, ZAJAMČENO, filtrirano in sterilizirano liter po 24 stotink

NAJFINEŠE SUROVO MASLO ZA ČAJ, zajamčeno pristno (v pat. but.) 26

Crema - Sveža jajca. kg. po K. 2.40

Mlekarna „Trifolium“ stoji pod nadzorstvom c. kr. kemičnega poskuševalca v Gorici.

Točna postrežba na dom.

TELEFON štev. 1773.

Anton Sancin pok. Frana

TRST. — Ulica Barriera vecchia štv. 11. — TRST.

Velik dohod fuštanja veleurl v najnovejših risanjih.

Zaloga perila in imbotiranih pogrinal, zimskih srajc, srajc od fuštanja ter belih v velikem izboru kakor tudi ovratnikov in kravat. Snovi od same volne za obleke za ženske ter vže izgotovljene obleke za delavski stan.

Zadnji mesec.

Srečkanje, dne 21. novembra 1903.

C. kr. dunajska policijska loterija, srečke po 1 K.

1500 dobitkov, med temi 100 glavnih dobitkov v vrednosti kron 50.000 kron!!

Prvi trije glavni dobitki kron 25.000, 5000, 1000, se na zahtevanje po odbitku postavnega davka

izplačuje v gotovini

Srečke se vdobivajo v vseh menjalnicah, tobakarnah, loterijskih kolekcijah in pri

Polizei-Lotterie-Bureau, Dunaj, I., Spiegelstrasse 15.

Vsak kupec srečke vdobi izkaz srečkanja brezplačno in franko.

ZALOGA USNJA

— TRST —
Piazza Nuova št. 1. **M. MADRIZ** Piazza Nuova št. 1.
— TRST —

Velika zaloga vsakovrstnega usnja najboljših tu- in inozemskih tovarn.

Tovarna nadplavov ter vseh predmetov te stroke.

Ugodne cene.

Rudolf Aleks. Varbinek zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene

Posojila

ne manjše od 10.000 kron

na hiše, zemljišče, dedščine

KAROL OFNER

Ulica Caserma štv. 6. - TRST. - Ulica Caserma štv. 6.

(Posredovalci izključeni).

Prodaja manifakturnega blaga

SALARINI

v ulici Ponte della Fabbra št. 2.

in podružnica

„Alla città di Londra“

ulica Poste nuove št. 3. (Brunerjeva hiša)

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke. Moške obleke od 6.50 do 24 gld; za dečke od 4 do 12 gld. Jopiči i: snovij od 3 do 8 gld. Hlače iz snovij od 2—4 gld. ravno take iz najfinejših volne od 4.50 do 8 gld. Velik izbor finih površnikov v barvah od 8 do 24 gld. Volnene obleke za otroke od 3—12 let od 2.50 do 9 gld; isti iz platna od 1 do 5 gld. Haveloki (Loden) za moške, dečke in otroke po zelo zmernih cenah. Hlače od moleskina za delavce (iz lastne predilnice v Korminu). Močne srajce lastnega izdelka po 1.20 gld. Zaloga jopičev Orleans, platna, črnega in barvanega satena za pisarniško osobje.

Bogat izbor snovij za moške obleke toli na meotr koli za naročbe po meri, koje se izvrše v slučaju potrebe v 24 urah.

Alojzij Svagel

TRST - Ul. Farneto 8. - TRST

priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, najfineje testenine po jako nizkih cenah, nadalje moko, žito, kavo, sladkon.

Razpošilja blago tudi na deželo bodisi na drobno ali debelo.

Cenike na zahtevo franko.

Pavel Gastwirth

Trst, ulica Madonnina 3.

Zaloga pohištva, popolnih sob.

Dunaj—Trst.

Železno pohištvo, zrcala iz Bečja. — Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, šivalni stroji za dom in obrt po najugodnejših cenah.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica di Torre Bianca št. 8. (prej ulica Carintia) od 9—11 in do 2—4. Telefon štv. 1384.

Prodajalnica rokovic in kravat.

A. HUBMAN

TRST Corso štv. 19. TRST.

Rokovice glace, prve vrste za gospe, 2 gumba po gld 1.—
3 gumbi po gld 1.20
Rokovice iz švedske ali bele kože za prati, 3 gumbi po gld 1.20
Rokovice iz kineške svile po gld —.80
Rokovice iz ponarejene kože, 3 gumbi po gld —.50
Rokovice glace za gospe (angleške vrste) po gld 1.30 do 1.40
Rokovice pristoe angleške po gld 1.80
Rokovice za častnike gld 1.10, počestitke 70 novč.
Rokovice iz škotske niti od 40—50 novč.
Rokovice luknjičaste gld —.50
Rokovice mitous, zadoja novost, od svile 60 novč. od niti 30 novč.

Izbor kravat najnovejše mode.

„Ciprija Parizien“ prah za gospe tvrdke Kielhauser v Gradcu po 10 novč. zavitek.

Pranje in popravilanje rokavic v 24 urah.

NB. Rokovice se poskušajo ter sprejemajo naročbe po meri.

JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom -

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moko, žito, ovso in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno po jako nizki ceni.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Fromese izdaja k vsakemu šrebanju.

Špitalske ulice štev. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške žensitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. Borza naročila.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi